

ÚVODNÍ SLOVO

Vážené členky, vážení členové, přijměte naše

POZVÁNÍ

NA X. VALNOU HROMADU DEMOKRATICKEHO KLUBU

Valná hromada se uskuteční **v úterý 2. listopadu 2021 od 17:00 h.**
v Měšťanské besedě, Praha 1, Jungmannova 17, (CEVRO – Institut)
za dodržení protipandemických opatření
a současně virtuálně jako Zoom Meeting

[https://us05web.zoom.us/j/6384043105?
pwd=VVU0dlpydFRkdnFZRG9FbTd5UXFqQT09](https://us05web.zoom.us/j/6384043105?pwd=VVU0dlpydFRkdnFZRG9FbTd5UXFqQT09)

(Meeting ID: 638 404 3105 Passcode: JaNB8Q)

Aktuální informace sledujte také prosím na webu Demokratického klubu.

E-mailové pozvánky budou rozeslány jako na setkání Dk.

*Agendou valné hromady bude zpráva o činnosti Klubu za uplynulé období, diskuse k této zprávě, schválení hospodaření Klubu a přijetí usnesení. Důležitým bodem bude **volba nového vedení Demokratického klubu**. V příloze tohoto čísla Dk-Dialogu naleznete **hlasovací lístek k volbě nového Ústředního výboru a Ústřední revizní komise Demokratického klubu**. Žádáme Vás, abyste využili svého členského práva a odevzdali svůj hlas. Zúčastníte se tím zvolení nového vedení a zároveň tím vyjádříte vztah ke Klubu. **Jak můžete volit?** Na přiloženém lístku zaškrtněte pomocí křížku maximálně 15 kandidátů do Ústředního výboru a v části do Revizní komise maximálně 5 kandidátů. Po vyznačení kandidátů vložte svůj hlasovací lístek do neoznačené obálky. Tuto obálku prosím přeložte a vložte do obálky s adresou Demokratického klubu, na které vyplňte odesilatele (postačí jméno nebo Vaše členské číslo). Tuto obálku pak můžete doručit osobně kdykoliv na sekretariát Klubu v Jungmannově ulici (odevzdat ve vrátnici CEVRO Institutu) nebo vhodit před zahájením jednání do hlasovací urny, kdy budou také otevřeny zaslané obálky s hlasovacími lístky. Můžete též obálku ofrankovat a zaslat poštou nebo někoho požádat, aby obálku doručil za Vás. Pokud použijete pošty, doporučujeme odeslání **nejpozději do 25. října 2021** v rámci České republiky, členové v zahraničí by měli poslat s dostatečným předstihem. V případě jakýchkoliv otázek se na nás neváhejte obrátit písemně nebo e-mailem (uvedené informace o spojení jsou v každém Dk-Dialogu).*

Výkonná rada Dk

CITÁT TOHOTO ČÍSLA

... *budoucnost EU zároveň mnohé napoví o budoucnosti a potenciálu nadnárodních demokratických struktur jako takových.*

Pavel Dufek v recenzi knížky Novák, Miroslav: Mezi demokracií a totalitarismem. Aronova politická sociologie industriálních společností 20. století. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2007, 213 str.

I. PŘÍSPĚVKY

POZNÁMKY K POJMU DEMOKRACIE A K JEJÍM NĚKTERÝM RYSŮM

(druhá, závěrečná část)

Psáno v r. 2016, hodí se připomenout i v r. 2021 (pozn. red.)

Výše uvedené poznámky jsou v podstatě okrajové vzhledem k tomu, jak se s demokracií zachází v některých *diktátorských režimech*. Podle marxistickoleninské ideologie je *buržoazní demokracie* specifická forma organizace politické moci vykořisťovatelských tříd. Podle této ideologie je nejvyšší formou demokracie tzv. *socialistická demokracie* (vyšší forma lidové demokracie), univerzální princip politické organizace socialistické společnosti, umožňující v jednotě formy a obsahu demokratických institucí úplnou realizaci skutečných práv a zájmů pracujících. Jelikož demokracie je vždy podle této ideologie diktaturou vládnoucí třídy, je vlastně diktatura proletariátu demokracií. Podle této ideologie je také nutno odmítnout i tzv. *demokratický socialismus*, který vychází z možnosti reformami změnit demokracii v rámci kapitalismu na socialismus, aniž by byla nutná diktatura proletariátu. Byl základem i tzv. obrodného procesu v Československu v šedesátých letech minulého století. Smyslem této poznámky je připomenutí, že existují také *pseudodemokracie*, a že vymezení lidu má pro demokracii zásadní význam.

Kromě *vymezení lidu*, kde omezení jsou relativně snadná (nebylo tomu tak vždy; např. vyloučení žen a otroků z „lidu“ nejen v antickém Řecku, ale stejné vyloučení černochů v Jižní Africe a USA; k volebnímu právu žen došlo v některých vyspělých zemích až po druhé světové válce; diskuse o snížení věkového limitu pro volební účast je spíše drobností), ve všech ostatních principech demokracie je to mnohem obtížnější. Jako jeden z nejdůležitějších atributů demokracie je *svoboda*, která může být chápána ve dvojitým smyslu: jako svoboda k nějaké činnosti (pozitivní) nebo naopak svoboda od nějakého vměšování, tlaku nebo překážek (svoboda negativní). Nebudu se pouštět do ve své podstatě filosofického sporu, zda jde skutečně o dvě svobody nebo o svobodu jednu pouze nahlíženou ze dvou stran; každý však jistě připustí, že *žádná svoboda nemůže být neomezená*. Zdaleka nestačí vyjádřit přesvědčení, že svoboda jednoho končí tam, kde začíná

svoboda druhého jedince. Existují nejen omezení osobní (např. věk, zdraví, finanční možnosti), ale i nutnost zachovávat morální zásady a právní normy platné v dané společnosti (např. svoboda přístupu k informacím proti požadavku utajení některých informací z důvodu veřejného zájmu) atd.

Podobně je tomu s *rovností*. Podle ideje Demokratického klubu jsou si v demokracii „jednotlivci rovni navzájem i ve vztahu k veřejné moci. Proto jim náleží rovná práva a rovné povinnosti. Stejně je tomu, pokud jde o neformální složky společnosti stejného druhu (tj. sociální skupiny, do kterých se lidé narodili, např. národy, rasy), a pokud jde o organizace stejného druhu, které lidé vytvořili (např. církve, politické strany, odborové organizace, občanská sdružení).“ Jak je však tato rovnost zachována v praktickém životě. Nejsou některé skupiny diskriminovány, např. věkem nebo pohlavím? Nebo pokud jde o sociální spravedlnost, netrpí demokracie tím, že se zvětšují majetkové rozdíly a že určitá část obyvatelstva žije ve velké chudobě? Zde jsou proti sobě dva principy: odměna každého by měla být podle toho, co společnosti přináší (princip ekonomický); rozdíly v přínosu jednotlivých občanů jsou příliš veliké a není možné je dodržet plně jejich odměnu, aniž by nedošlo k rozpadu společnosti; na druhé straně potřeby všech obyvatel jsou v podstatě stejné (sociální princip). Měl by tedy každý dostat stejnou odměnu? To by však mělo katastrofický důsledek pro fungování jakékoliv ekonomiky. Je proto nutno hledat kompromis v rámci daňové a sociální politiky. *Zdrojem sociální politiky je vždy přerozdělování; cokoliv chce stát někde vydat, musí jinde získat.*

Podobně bychom si mohli všimnout i ostatních aspektů, které buď přímo vytvářejí, nebo podmiňují demokracii. Jestliže však chceme rozhodnout, zda určitý stát (společnost) je nebo není demokracií, musíme se navrátit k *volbám*. Přitom nejde o nějakou fetišizaci volební urny, ale o přiznání skutečnosti, že všechny ostatní prvky demokracie kromě tajných a férových (nezfalšovaných) voleb mohou existovat v různé míře. Ve skutečnosti i férovost voleb lze operacionalizovat a tvoří tak další prvek demokratismu. Souhrn těchto prvků označujeme jako demokratismus. Demokracie je ve své mnohoznačnosti hluboce zasazena do celkové kultury a tradic jednotlivých zemí. Ani velké politické převraty to nemohou příliš změnit a je proto nutné při posuzování demokracie v jednotlivých zemích všimnout si i tendence vývoje jejich *demokratismu*. Porovnání dvou zemí z hlediska stavu jejich demokracie bez předcházející analýzy prvků demokracie (demokratismu) považuji za velmi hrubé zobecnění. Na otázku, zda dnešní Rusko je demokracií či nikoliv odpovídám kladně s tím, že zároveň je v této zemi dosud velmi nízká úroveň demokratismu, vyplývající mj. z jeho historických tradic.

Zdeněk Pavlík, 2016 (druhá, závěrečná část)

ZÁPAD, NEBO VÝCHOD?

Naše země stojí v současnosti před podobnou *zlomovou křižovatkou* jako

tomu bylo v roce 1989 a stejně tak je polarizována i česká společnost. Změnu, která nastala po listopadu 1989, můžeme z politologického, ekonomického i sociologického hlediska oprávněně považovat za revoluční, protože se postupně změnilo vše podstatné. Totalitní systém vlády jedné strany se změnil na parlamentní demokracii západoevropského typu. Centrálně plánovaná ekonomika byla postupnými kroky transformována na víceméně standardní tržní ekonomiku. Sociální struktura české společnosti se začala podobat sociální struktuře zemí západní Evropy. Došlo rovněž k radikální proměně právního systému i pod vlivem procesu evropské integrace. Varšavská smlouva i RVHP byly rozpuštěny a Česká republika se po rozpadu československé federace stala členskou zemí prakticky všech významných euroatlantických struktur, v první řadě EU a NATO. V roce 1989 zkolaboval komunistický režim nejen v Československu, nýbrž i v celém tehdejší sovětském bloku ve východní Evropě a v roce 1991 se rozpadl samotný Sovětský svaz. Mohlo by se tedy zdát, že je již Česká republika pevně a nezvratně, systémově i geopoliticky, ukotvena na Západě, avšak realita je poněkud složitější.

Současné Rusko se v mnoha ohledech liší od bývalého SSSR. Těžkopádná a neefektivní příkazová ekonomika byla sice nahrazena výrazně efektivnější tržní ekonomikou, ta má však v mnoha ohledech podobu drsného mafiánského kapitalismu se silným vlivem oligarchů napojených na státní struktury a tajné služby. Rusko již není totalitním komunistickým státem, jako byl bývalý SSSR, ale lze ho spíše považovat za pravicový autoritářský režim latinskoamerického typu, kde v čele stojí silný vůdce, který má pod osobní kontrolou všechny klíčové ozbrojené složky a tajné služby. Proletářský internacionalismus byl nahrazen agresivním nacionalismem a národoveckým populismem. Socialistické rovnostářství bylo vystřídáno obrovskou příjmovou i majetkovou nerovností, která je srovnatelná s takovými jihoamerickými státy, jakými jsou např. Brazílie nebo Kolumbie. Je paradoxní, že levicová KSČM ze setrvačnosti podporuje takovouto podobu Ruska, kde platí právo silnějšího a panuje naprostá sociální bezohlednost. Zřejmě je pro KSČM nepředstavitelné, že by mohla před Ruskem upřednostnit americké „imperialisty“ nebo západoevropské „kapitalisty“ a v Rusku stále vidí jakousi náhražku za zaniklý Sovětský svaz. Jediné, co se v Rusku nezměnilo od carských i sovětských časů, jsou *imperiální choutky* nejrozlehlejší země světa, která pořádně neví, kde začíná a kde končí a neustále si testuje, kam až může zajít nejen z hlediska posílení svého vlivu, ale občas i z hlediska rozšíření vlastního území.

Pád komunismu v období 1989-1991 byl převážně evropskou záležitostí, pokud nepočítáme bývalé sovětské středoasijské republiky a Mongolsko. Komunistický režim se dodnes udržel na Kubě a také v zemích východní a jihovýchodní Asie, konkrétně v Číně, Vietnamu, KLDŘ a Laosu. Avšak pouze na Kubě a KLDŘ se zároveň dodnes udržela i socialistická centrálně plánovaná ekonomika. V Číně a ve Vietnamu je v současnosti podobně drsný kapitalismus jako v Rusku, ale v mnoha ohledech lépe organizovaný a výkonnější. Zatímco Rusko exportuje převážně suroviny (hlavně ropu a zemní plyn), Čína a Vietnam

jsou konkurenceschopné při vývozu celé řady průmyslových výrobků.

Lidová Čína se v průběhu radikálních ekonomických reforem po roce 1978 pod vedením Teng Siao-pchinga stala velmi dynamickou rychle rostoucí ekonomikou, kde však nedošlo souběžně s hospodářskými změnami k žádným podstatným politickým reformám. Studentské demonstrace na náměstí Nebeského klidu v Pekingu v červnu 1989 byly brutálně rozdrceny za pomoci tanků a od té doby jsou i sebemenší formy protestu potlačeny hned v zárodku. ČLR v období vládnutí „velkého kormidelníka“ Mao Ce-tunga byla sice jadernou velmocí, ale celkově hospodářsky velmi zaostalou zemí s nízkou životní úrovní, která měla jen velmi omezený reálný vliv na světové dění. Ideologie maoismu dokázala na Západě poblouznit jen určitou vrstvu ultralevicových intelektuálů a studentů na západoevropských a amerických univerzitách. Určitý politický a ekonomický vliv měla tehdejší ČLR v rozvojovém světě (zejména v Tanzanii, Kambodži, Albánii, Kubě apod.), ale je to naprosto nesouměřitelné s narůstající čínskou přítomností v mnoha zemích světa v posledních dvou desetiletích (zmiňme se např. o *čínské neokoloniální expanzi v subsaharské Africe*). Poté, co se v roce 2012 dostal k moci Si Ťin-pching, došlo k nebyvalému *utuzení čínského režimu* a k výrazně *asertivnější zahraniční politice*.

Jak Rusko pod vedením Vladimira Putina, tak Čína pod vedením Si Ťin-pchinga začaly usilovat o posílení svých dosavadních a vytváření nových sfér vlivu jak v blízkém zahraničí, tak i ve vzdálenějších regionech. Čína se zaměřuje především na posílení ekonomických vazeb ve formě zahraničního obchodu a zahraničních investic a v rozvojových zemích se zajímá především o těžbu surovin a pěstování zemědělských plodin. Nesnaží se vměšovat do vnitropolitických záležitostí jednotlivých zemí (zatím) a totéž tvrdě vyžaduje od svých zahraničních partnerů i v případě, pokud dochází k flagrantnímu porušování lidských práv např. v Hongkongu, Tibetu, Sin-ťiangu nebo pokud se Peking uchyluje k provokacím vůči Tchaj-wanu, který považuje za nedílnou součást ČLR. *Největší potenciální nebezpečí ze strany Číny spočívá v kombinaci raketového vzestupu technologické vyspělosti a totalitního politického systému*. Připomeňme v této souvislosti např. orwelowský systém sociálního kreditu ve spojení s všudypřítomným kamerovým systémem na rozpoznávání obličejů. Velmi riskantní by ze strategického hlediska např. bylo, pokud by Čína poskytla západním zemím klíčové součásti digitální infrastruktury, které by potenciálně měla pod svou kontrolou, přesněji řečeno pod kontrolou nejvyššího vedení Komunistické strany Číny. Nelze také podceňovat, že Čína v posledních letech výrazně zvýšila své vojenské výdaje, zmodernizovala svou početnou armádu a provádí četné demonstrace síly ve Východočínském a Jihočínském moři vůči okolním zemím, se kterými má nedořešené teritoriální spory.

Putinovské Rusko se na rozdíl od Číny skrytě vměšuje do vnitřních záležitostí cizích zemí mnoha různými způsoby a netýká se to jenom bývalých sovětských republik či bývalých východoevropských satelitů, ale i nejvyspělejších západních států. Např. Rusko s největší pravděpodobností přispělo k vítězství

Donalda Trumpa v amerických prezidentských volbách nebo ovlivnilo hlasování o brexitu ve Velké Británii. Očividná je snaha Ruska oslabit a rozvrátit Západ a jeho klíčové instituce, jakými jsou zejména NATO a EU. Moderní ruská propaganda je mnohem profesionálnější a sofistikovanější než primitivní a hloupá komunistická propaganda, které v terminální fázi východoevropského komunismu snad nevěřili už ani ti, kteří ji vytvářeli. Rusové se v současnosti zaměřují na ovlivňování veřejného mínění pomocí dezinformačních kampaní a proruských internetových trollů, snahu vytvářet chaos např. prostřednictvím hackerských útoků, snahu mlžit a vytvářet dojem, že vždy existuje vícero různých verzí nějaké události a ničemu se nedá věřit (připomeňme si v této souvislosti vrbětickou kauzu), rozesílání hoaxů hromadnými e-maily s pokynem „pošli to dál“ (např. za účelem předvolebního poškození politických stran a politiků, kteří nejsou Rusku nebo proruským domácím politikům nakloněni), „kupování“ speciálně vytipovaných bývalých i aktivních politiků na nejvlivnějších pozicích (ukázkovým příkladem je třeba bývalý německý kancléř Gerhard Schröder) a vytváření svých pátých kolon v různých zemích atd. Bylo vícekrát prokázáno, že Rusko finančně podpořilo některé extrémně pravicové nacionalistické strany v západních zemích a bylo to i dostatečně medializováno, pouze není znám celkový rozsah této podpory. Jistě to nebylo primárně kvůli tomu, že by Rusko mělo zájem finančně podporovat vlastenectví v cizích zemích. *Jeho zájmem primárně je, aby tyto strany tlačily na vystoupení jejich zemí z EU, popř. NATO, a přispěly tak k desintegraci euroatlantických struktur.*

Českou republiku považuje Čína za malou a bezvýznamnou zemi, ale oceňuje její výhodnou polohu ve středu Evropy pro budování základny k pronikání dále na Západ jak v rámci byznysu, tak i prostřednictvím tajných zpravodajských sítí. Toho samého si na ČR cení i Rusko, které již ke konci druhé světové války zařadilo naši zemi do sféry svého vlivu a této pozice se nechce vzdát ani poté, co přestal existovat SSSR a ČR se stala součástí Západu. Přebujelý počet diplomatů Ruské federace již dlouhou řadu let vyvolával odůvodněné podezření, že nemalá část z nich jsou agenti tajných služeb, ale bylo to ze strany české politické reprezentace víceméně přehlíženo i kvůli tomu, že oba poslední prezidenti, ten bývalý i ten současný, zastávají zřetelně proruské postoje, i když by ani jeden z nich na veřejnosti s takovým tvrzením nesouhlasil.

Václav Klaus se pokaždé tváří dotčeně a podrážděně, pokud se někdo zmíní o jeho proruské orientaci. Nikdy však nevynechá jedinou příležitost, kdy je možné si „kopnout“ do EU, vrcholných unijních představitelů nebo do čehokoliv, co začíná předponou euro, ať už je to např. euroústava, eurozatykač, eurofondy, euroinstituce, eurostandard, europarlament či eurozóna. Je také mimořádně kritický k veškerému současnému dění na Západě. Na druhé straně vždy důsledně zastává postoje, které jsou zcela v souladu s kremelskou linií a nikdy se neodvažuje kriticky vyjádřit k jakémukoliv kroku Ruska, jakkoliv kontroverznímu, ani kritizovat jakéhokoliv vrcholného ruského politika. Jistě to v realitě není tak, že

všechno zlo pochází z Ruska a ze Západu k nám přicházejí jen samé dobré věci. Avšak po výrocích Klause člověk mnohdy získá pocit, že je tomu ve skutečnosti přesně naopak. O proruské orientaci a proputinovských postojích Miloše Zemana asi není třeba se příliš rozepisovat, protože by to bylo nošení dříví do lesa. Svým jednáním i svými výroky to dává dost okatě najevo a skutečná role jeho záhadného poradce Martina Nejedlého vyvolává četné otazníky. Je mu však nutno přiznat, že tu a tam se na rozdíl od Klause odváží směrem k Rusku utrousit nějakou kritickou poznámku, např. se rázně ohradil proti nehorázné interpretaci sovětské invaze v srpnu 1968 ze strany ruského vojenského časopisu nebo připustil, že anexe Krymu byla porušením mezinárodního práva. Zeman je kromě prokremelských postojů znám i svou silně pročínskou inklinací (např. v čínské televizi jednou prohlásil, že se do Číny jezdí učit, jak stabilizovat společnost), což zase není Klausův případ, který se občasné relativně mírné kritiky Číny tu a tam dopouští.

České republice nehrozí, že by se znovu stala takovým satelitem Ruska, jako tomu bylo za sovětských časů a ani v dohledné budoucnosti nehrozí, že by se ČR ocitla pod nadvládou Číny. Reálnou hrozbou však je, že se ČR navzdory kulturní příslušnosti k Západu a formálnímu členství v euroatlantických integračních seskupeních stane jakýmsi „mostem“ mezi Východem a Západem, kde se bude uplatňovat silný ruský a čínský vliv (někdy se tomu eufemisticky říká „*politika více azimutů*“) a čeští vrcholní politici budou účelově korumpováni, aby v určitých situacích jednali a rozhodovali podle ruských nebo čínských představ. ČR by tak přišla o významnou část své suverenity a pro naše západní spojence by se stala nespolehlivým a nedůvěryhodným partnerem, což by samozřejmě mělo různé negativní konsekvence.

Politické strany a hnutí v ČR lze z hlediska postojů k Rusku v podstatě rozdělit do tří skupin. První skupina implicitně vykazuje zřetelné proruské a občas i pročínské postoje a patří sem zejména SPD, KSČM a Trikolóra. Druhá skupina je jednoznačně prozápadní a převážně proevropská a lze do ní zařadit především ODS, TOP 09, KDU-ČSL, STAN nebo Piráty. Třetí skupina pragmaticky lavíruje mezi předchozími oběma skupinami a střídavě se přiklání na tu či onu stranu, většinou pod tlakem událostí nebo pod tlakem z Hradu podle toho, který tlak je momentálně silnější. Sem patří hlavně ANO a ČSSD. I když jsou obě tyto strany celkově spíše prozápadní a proevropské, v obou z nich existuje nemálo sympatizantů Vladimira Putina. Charakteristické je to zejména pro tzv. zemanovské křídlo ČSSD, které má silné vazby na Hrad. Jak jsou v současnosti rozloženy sympatie veřejnosti k výše uvedeným třem skupinám politických sil, ukazuje např. *volební model firmy Data Collect za květen 2021*. Okamurova SPD, KSČM a seskupení Trikolóra, Svobodní a Soukromníci vykazují v součtu podporu 21,5%. Spojení koalice Piráti + STAN s koalicí Spolu (ODS + KDU-ČSL + TOP 09) má podle stejného modelu v součtu podporu 47,7%. Konečně ANO dohromady s ČSSD mají podporu 23%.

Žádný český politik se otevřeně a explicitně nepřihlásí k proruským nebo

pročínským postojům, ale bude spíše tvrdit, že je vlastencem a že především hájí české národní zájmy. To pak může vytvářet iluzi, že české národní zájmy jsou plně v souladu s ruskými národními zájmy nebo jsou dokonce s nimi totožné. Proto je důležité sledovat, jak jednotlivé politické strany a jejich čelní politici reagují k jednotlivým otázkám, týkajícím se Ruska nebo Číny. Není pochopitelně nic závadného na tom, pokud si někdo přeje korektní vztahy s oběma velmocemi a rozvoj vzájemně výhodných obchodních, vědeckotechnických, kulturních a sportovních styků. Je však třeba si všimnout, jak jednotliví politici reagují na případy ruské agrese (např. anexe Krymu, podpora povstalců na Donbase, agrese proti Gruzii apod.), na podezřelé vraždy ruských opozičních politiků a novinářů, na protiruské sankce prosazené západními spojenci, na ruskou podporu nedemokratických režimů (např. iránského, venezuelského, syrského, běloruského apod.) a do jaké míry se jejich názory kryjí s ruským narativem a kremelskou interpretací událostí a naopak nakolik jsou v rozporu s narativem našich klíčových západních spojenců z NATO a z EU. Nebo do jaké míry považují za důležité téma porušování lidských práv v Číně či zda naopak útočí na havlovské pojetí lidských práv.

Zatímco proti tehdejšímu zkosnatělému normalizačnímu ÚV KSČ stála v listopadu 1989 většina národa včetně mnoha lidí s členskou legitimací KSČ nebo dokonce s průkazkou StB, dnes je polarizace společnosti mnohem vyrovnanější a situace mnohem složitější i méně přehledná. **Volby do Poslanecké sněmovny v roce 2021 a prezidentské volby v roce 2023 rozhodnou o naší geopolitické orientaci na dlouhá léta dopředu.** Nebude se jednat o nic menšího než o to, zda zůstaneme nezpochybnitelnou součástí Západu nebo budeme stále více zabředávat do ruské a čínské sféry vlivu až se časem ocitneme „někde mezi“, stále v jakémisi postkomunismu, a budeme tak i vnímání. Rozhodně nás nikdo nenutí, abychom nekriticky přijímali úplně všechno, co k nám přichází ze Západu. Západní společnost určitě není dokonalá a nekritizovatelná. Je ale důležité, že je v ní velký důraz kladen na skutečnou *demokracii* (nikoliv tu řízenou či neliberální), lidská práva, občanské svobody a svobodu jednotlivce. To bohužel o Rusku ani Číně neplatí. Nejen Východ, ale i Západ se postupně proměňuje a objevuje se v něm v posledních letech vedle pozitivních i mnoho nezdravých trendů, z nichž některé mohou potenciálně představovat hrozbu pro individuální svobodu. To je však již jiné téma a možná zajímavým námětem pro jinou debatu.

Petr Pavlík, červen 2021

K APLIKACI POJMU TOTALITARISMUS NA KOMUNISTICKÉ SYSTÉMY: OBECNÉ PROBLÉMY A ČESKÁ SPECIFIKA

Lze pojem totalitarismu aplikovat na komunistické systémy vůbec a na komunistický systém v Československu zvláště, přinejmenším v určitých obdobích? V této stati, v níž se opírám o své předchozí práce, se pokusím k této

otázce nabídnout několik poznámek. 1) Čeští politologové a historikové v této věci nejsou jednotní. 2) Jak však vysvětlil Jacques Rupnik ve svém příspěvku *Le totalitarisme vu de l'Est* (Totalitarismus viděný z Východu) ve výtečném francouzském knižním sborníku o totalitarismech, 3) podobný příklon k pojmu totalitarismus, jako nastal ve Francii od sedmdesátých let 20. stol., lze pozorovat po roce 1968 také ve střední a východní Evropě, včetně tehdejšího Československa. Jak Rupnik správně postřehl, souviselo to s koncem nadějí na reformu komunismu po sovětské invazi do Československa. Slovo totalit(ár)ní se začalo objevovat nejen v textech disidentů, ale proniklo i do veřejného mínění. Za zmínku stojí, že zajímavou koncepci totalitarismu lze najít dokonce i u Zdeňka Mlynáře, na něhož navázal sociolog a politolog Lubomír Brokl. 4) U Václava Havla jsme se mohli setkat s pojmem posttotalitní systém, který je v západní politologické literatuře spojován zejména s Juanem Linzem, ...

Miroslav Novák, *Securitas imperii*, Studie, 23 (02/2013)

SOUHRNNÁ ZPRÁVA EXPERTŮ SÍTĚ K OCHRANĚ DEMOKRACIE

Demokracie v posledním roce prošla zkouškou, hrozby ale ustála

Loňský rok patřil k těm nejnáročnějším rokům v naší novodobé historii. Čelili jsme pandemii a pro ochranu životů jsme si museli omezit práva a svobody v rozsahu, který bychom si dříve možná ani neuměli představit. Demokracie ale výraznější rány neutrpěla, dílčím hrozbám čelila statečně. Podrobnosti o stavu naší demokracie si přečtěte v souhrnné zprávě expertních skupin Sítě k ochraně demokracie.

Pandemická opatření měla vliv na běžný život lidí, ale i na fungování státní správy. Podle expertů Sítě k ochraně demokracie se během covidu naplno ukázalo, jak málo jsou některé oblasti digitalizované. Nedostatečná digitalizace tak zpomalila fungování veřejné správy i justice. Soudy ale i přesto podle expertů na justici během pandemie fungovaly dobře, sehrály navíc významnou roli v přezkumech a zpětném hodnocení některých vládních opatření.

Dramatický vývoj mělo v uplynulém období jednání okolo tendru na dostavbu Dukovan. Experti bezpečnostní skupiny Sítě k ochraně demokracie několikrát varovali před zapojením zemí z nedemokratických režimů, účast Rosatomu by podle nich zvýšila potenciál pro vydíratelnost České republiky a přinesla by i závažná korupční rizika. Rosatom byl z tendru nakonec vyřazen až v souvislosti s aktuální kauzou Vrbětice. V oblasti bezpečnosti ale stále pokračuje problematický svár mezi prezidentem a bezpečnostními službami, kdy prezident zpochybňuje práci i zjištění BIS a odmítá jmenovat jejího ředitele Michala Koudelku generálem.

Mediální skupina expertů Sítě k ochraně demokracie se znepokojením sleduje vývoj v Radě ČT i Radě ČTK. Klíčovou událostí podzimu bylo odvolání dozorčí komise Rady ČT, jehož legalita je dodnes sporná. Experti upozorňují na

netransparentnost jednání členů Rady, jejich mocenskou aroganci a nízké kompetence.

Podrobné závěry o stavu naší demokracie v dalších oblastech si přečtěte v Souhrnné zprávě Sítě 2020/2.

Sít' k ochraně demokracie, květen 2021

VŠÍMÁME SI

30. 9 .2019 facebook: Okamura: Komunismus je nejdemokratičtější systém, který svět poznal.

CNN News, 22. 2. 2021 360° S Pavlínou Wolfovou:

Lubomír Volný na otázku, zda by se i ve sněmovně také neměly dodržovat zákony, odpověděl: „Podívejte se, my tady nemáme takovou tu germánskou kulturu úplně fašistického dodržování všech zákonů, takže každý z nás v průběhu týdne poruší několik předpisů a nařízení ...“

Na naší politické scéně je nejhorší jistý druh marasmu, vedoucí ke zmatení pojmů mezi obyčejnými lidmi, kteří se příliš nevyznají v politice a o kterých říkal T.G Masaryk, že si nedovedou udělat svůj vlastní názor. Pro ukázkou citujme pana Okamuru: „Po Kladně, kde vládne SPD v koalici s ODS a hnutím ANO, vznikla další koalice v Kopřivnici ve složení SPD, ODS, Ano, ČSSD, KSČM a Piráti. Je dobře, že se strany dokáží domluvit na komunální úrovni ... a pro SPD je důležité, že mohou pracovat ve prospěch občanů“. Jinými slovy, to je taková bývalá Národní fronta, kde všichni pracují ve prospěch všech a kde vlastně potom nikdo neví, čím je v celostátní politice. Občas se to zdůvodňuje populárním tvrzením „tady nejde o politiku, tady jde o vodovody“. Což je ovšem klamné tvrzení, protože „o vodovody“ jde i nacistům, neboť i oni potřebují vodu, ale zde z toho nějak vypadli. Abych předešel nepochopení, nepropaguji nacisty, jen poukazuji na absurdnost „společných zájmů“ naprosto odlišných uskupení. Nebezpečí spočívá v tom, že pan Okamura je sice členem SPD, ale ví a také to vyjádřil, že „komunismus je nejdemokratičtější zřízení, které svět kdy poznal“. Což tento veleduch dokáže konstatovat po všech peripetiích, co si svět v minulém století s komunismem vytrpěl. Z uvedeného plyne, že tento pán sice předstírá určitou vlastní politiku, ale ve skutečnosti neurvalou kritikou EU a NATO pracuje na návratu naší republiky do područí jejich bývalých vládců. A mně není jasné, jestli si to všichni ti neinformovaní uvědomují a také jestli si uvědomují i všichni demokratičtí politici, že takoví lidé u nás jsou a že by jim měli pomoci lépe se vyznat v situaci.

Milan Zapletal, květen 2021

OKÉNKO PAMĚTNÍKŮ

Osudový košický program

Vládu vzniklou v Košicích podle komunistických osnov domácí odboj příliš nezajímal

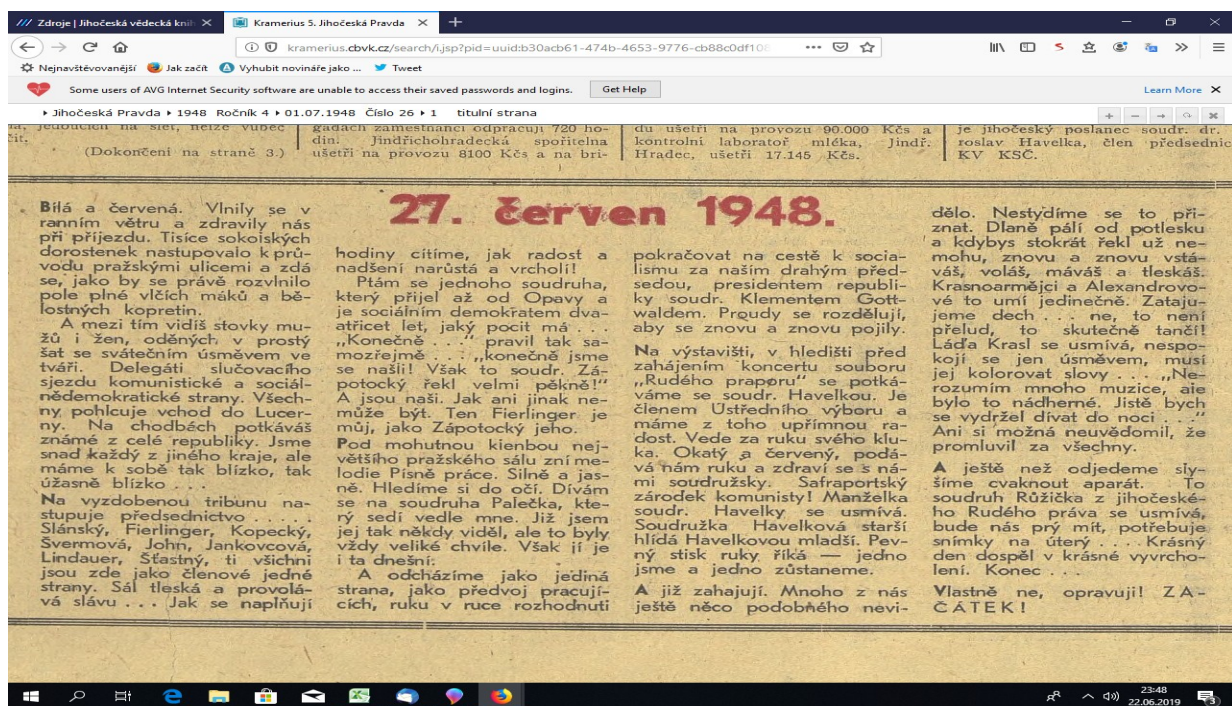
Před listopadem 1989 se museli studenti učit o tzv. Košickém vládním programu, který „vláda Národní fronty schválila v osvobozených Košicích 5. dubna 1945“.

Ve skutečnosti byl tento program přijat již 29. března v Moskvě a šlo o návrh komunistů, připravovaný Klementem Gottwaldem od konce roku 1944. Vysvětlení je prosté. Politické strany londýnského exilu přijely na jednání do Košic naprosto nepřipraveny.

Sociální demokraté se sice pokusili předložit svůj návrh, ale ten smetl ze stolu člen jejich strany (!) a nový předseda vlády Zdeněk Fierlinger, otevřeně sloužící zájmům Kremlu. Komunisté, kteří získali například post ministra vnitra, navíc úspěšně vsadili na „slovenskou kartu“ a do vlády dostali při zrovnoprávnění obou národů hned dvě komunistické strany. V KS Slovenska hrál tehdy stěžejní roli JUDr. Gustáv Husák.

O nové vládě a neschopnosti i sobectví demokratických politiků by se daly popsat stohy papíru, ale zůstaňme jen u faktu, že ji během posledního měsíce války domácí odboj příliš nezajímal a pro jeho podporu toho moc neudělala ...

Celý článek najdete v Lidových novinách ze 2. 5. 2020, napsal Jindřich Marek

II. VÍTE, ŽE ...

... **Milion chvilék** organizuje aktuální akce: <https://www.milionchvilek.cz/volizmenu.cz>

... **Chvilkařův průvodce demokracií** vás určitě zaujme: <https://www.youtube.com/watch?v=mJnTJL69zZc&list=PLpMam2F62wlwYPexYh86cFjsFfbRB-wSi>

... **Koudelka: Proti lži bojovat pravdou** <https://nazory.aktualne.cz/komentare/sefbis-koudelka-radi-proti-lzi-bojovat-pravdou/r~4dc314f861ee11eab1110cc47ab5f122/?>

... **Koudelka: Proti lži bojovat pravdou** <https://nazory.aktualne.cz/komentare/sefbis-koudelka-radi-proti-lzi-bojovat-pravdou/r~4dc314f861ee11eab1110cc47ab5f122/?>

... **Paměť národa** <https://www.pametnaroda.cz/cs/magazin/specialy/styďte-se?>

... **Masarykova společnost** má informace zde: <http://masarykovaspolecnost.cz>

... **Klub na obranu demokracie** – akce najdete zde: <https://klubod.cz/>

... **DEMORALIZACE ČESKÉ SPOLEČNOSTI** knížku, kterou vydal vlastním nákladem Zdeněk Pokorný v r. 2021, si můžete na požádání zakoupit

... **Masarykova demokratická akademie** pořádá akce:

<https://masarykovaakademie.cz/akce/>

... **Rekonstrukce státu** <https://www.rekonstrukcestatu.cz/temata/prosazujeme-protikorupcni-zakony/NKU>

... **Ekumenická akademie** má stránky ekumakad.cz

Jitka Nováková, září 2021

III. Z ČINNOSTI DEMOKRATICKÉHO KLUBU

Pravidelná setkání členů a přátel Klubu k aktuálním politickým otázkám:

V květnu proběhlo téma Princ Evžen Savojský od kol. Heleny Kohoutové, v červnu vzpomněl 400 let od Staroměstské exekuce kol. Valentýn Plzák, v září uvedla kol. Helena Kohoutová téma sv. Ludmily.

Nezapomínejte prosím, že Vaše připomínky, poznatky i pochvaly k Dk jsou vítány. ***Bude také přínosem, když nám pošlete návrh na téma setkání Dk, které byste chtěli přednést, případně které by Vás zajímalo a měli bychom získat přednášejícího.***

VÝZVA ČLENŮM ANEB O PENÍZE JDE ČASTO AŽ V PRVNÍ ŘADĚ!

Vážené členky, vážení členové,

pokud jste ještě nezaplatili své ***klubové příspěvky*** za tento rok nebo dokonce ani za léta minulá, učinite tak co nejdříve.

Máme NOVÉ ČÍSLO ÚČTU: 2201878820/2010

Po zrušení účtu v CS a.s. máme tedy účet ve FIO bance.

O významu členských příspěvků jsme informovali v seriálu Demokratický klub v otázkách a odpovědích Dk-Dialog 3/2017, s. 3, kde je uvedena i jejich doporučená výše 500 Kč (nejnižší je 100 Kč) i kdo platí příspěvky pouze dobrovolně. Pokud platíte příspěvek bankovním převodem, nezapomeňte uvést jako variabilní symbol svoje členské číslo (je na obálce, případně Vám ho rádi sdělíme, obraťte se na tajemníka pro administrativu, případně správce členské základny, kontakty jsou uvedeny níže). Nepřikládáme složenky, číslo účtu Klubu je uvedeno výše a na konci každého Dk-Dialogu. ***Členům, kteří tuto svou povinnost po několik let neplní, výkonná rada Klubu pozastaví další posílání klubového bulletinu poštou.*** Nebudeme používat rezervy Klubu na poštovné, které je stále vyšší.

Řada členů si přeje zasílat náš bulletin pouze v elektronické podobě. Pokud by to bylo i Vaše přání, sdělte nám to prosím na adresu dklub@volny.cz současně s uvedením přesné e-mailové adresy, na kterou je Vám možné materiály posílat. Můžete si domluvit i e-mailovou adresu např. rodinného příslušníka, velmi nám tím usnadníte činnost a sobě zajistíte přísun čerstvých informací. Děkujeme.

Výkonná rada Demokratického klubu

Pozvánka na setkání Dk

Vzhledem k omezením pandemie je nejlepší možností setkání on-line, v případě uvolnění pravidel je i možnost kombinace s osobním setkáním. Sledujte prosím web a FB Dk, najdete tam většinu uskutečněných setkání; pozvánky rozesíláme jako obvykle.

Plánovaná setkání: Téma *k volbám v ČR* připravuje kol. Miroslav Novák, *širší pohled na Evropu* kol. Ivo Kaplán, *Úskalí celospolečenské dohody o budoucnosti českých důchodů* připravil kol. Martin Potůček. **Pozvánky na tato setkání zasíláme pouze elektronicky.** Pokud je nedostáváte, nemáme na Vás e-mailovou adresu. Sdělte nám prosím e-mailovou adresu, na kterou bychom Vám pozvánky mohli posílat. Pozvánky můžete najít také na webu a Facebooku Dk.

Adresář členů podle činností aneb na koho se můžete obracet

E-MAIL: DKLUB@VOLNY.CZ

Předsedkyně *Jitka Nováková*

Místopředsedové *Ivo Budil, Ondřej Wagner* (propagace a setkání Dk)

Politická komise, předseda *Jan Friedlaender*

Hospodářka *Ludmila Kaprasová*

Výkonná rada *Pavel Černý, Jan Müller, Jitka Nováková, Ema F. Plzáková, Milan Zapletal* (Tajemnice pro korespondenci *E.F. Plzáková*, Tajemník pro administrativu a skupina Dk pro jižní Čechy *M. Zapletal*, Správa členské základny *J. Müller*, Pozvánky na setkání *Pavel Černý*)

Skupina Dk pro severní Čechy *Petr Jirásek*

Web Dk *Ondřej Šimpach, Petr Neugebauer* Facebook Dk *Václav Kotyk*

Dk-Dialog *redakční rada v tiráži*

Vydavatel: Demokratický klub, z.s., Gabčíkova 2362/10, 182 00 Praha 8.

|E-mail: dklub@volny.cz **Webová stránka:** <http://www.demokratickyklub.cz>

Demokratický klub můžete sledovat i na Facebooku a na Twitteru.

<https://www.facebook.com/demokratickyklub/>

NOVÉ bankovní spojení Demokratického klubu:

FIO banka, číslo účtu 2201878820/2010

IBAN CZ23 2010 0000 0022 0187 8820 SWIFT/BIC FIOBCZPPXXX

Redakční rada: Zdeněk Kalvach (odpovědný redaktor), Radovan Jelínek, Josef Kandert, Jitka Nováková. Podávání novinových zásilek povoleno Ředitelstvím pošt Praha čj. NP 2471/93 ze dne 20. 12. 1993. Registrováno Ministerstvem kultury ČR pod č. 6759.

Příspěvky jednotlivých autorů, členů i nečlenů Dk, nemusejí vyjadřovat názory Klubu. Tyto jsou vyjádřeny pouze v oficiálních (číslovaných) stanoviskách Demokratického klubu.